

struiklaag/onderetage ongunstig voor de ontwikkeling van de larven van de eikenprachtkever.

- zwaar aangetaste stammen zouden uit de opstand moeten worden verwijderd. Het verwijderen van de stammen zou voor juni moeten gebeuren, dus voordat de nieuwe kevergeneratie uitvliegt en verzwakte bomen in de nabijge omgeving aantast. Al het takmateriaal kan blijven liggen omdat dit nauwelijks door prachtkevers wordt benut. Hierbij moet worden bedacht dat het tijdig verwijderen van alle door de kevers aangevaste bomen economisch gezien nauwelijks realistisch is. Daar komt bij dat ook eiken met intacte kronen al door de kevers kunnen zijn aangetast, terwijl dit uitwendig nog niet zichtbaar is. Bomen die in het najaar al een jaar of nog langer dood zijn, hoeven in het geheel niet te worden verwijderd omdat de meeste kevers dan al zijn uitgevlogen. Dit is te zien aan de talrijke typische halfcirkelvormige uitvlieggaatjes.

Voor gedetailleerde informatie wordt verwezen naar Alterra-rapport 236: Eikensterfte in Nederland; omvang en de rol van enkele achterliggende factoren. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, 2001. (te bestellen via telefoonnummer 0317-474487)

A. Oosterbaan, C.A. v.d. Berg, G.J. Maas en L.G. Moraal werken bij Alterra.

QUALITREE: KEURMERK VOOR DE BOOMKWEKERS

R. Clemens

De boomkwekerijsector heeft een nieuw, veelomvattend keurmerk in het leven geroepen. Het keurmerk biedt afnemers de zekerheid dat gekochte boomkwekerijproducten voldoen aan eisen op het gebied van productkwaliteit, milieu en arbeidsomstandigheden. QualiTree heeft overeenkomsten met ISO maar biedt op een aantal onderdelen inhoudelijk meer.

De markt stelt in toenemende mate eisen aan boomkwekerijbedrijven, hun bedrijfsvoering en het af te leveren product. Niet langer is het voldoende om een uiterlijk kwalitatief goed product af te leveren. De afnemer wil bijvoorbeeld ook garanties ten aanzien van de betrouwbaarheid van levering of weten hoe de boomkweker omgaat met het milieu in het productieproces. Maar er zijn ook eisen voor specifieke kwaliteitsaspecten zoals bijvoorbeeld het voorkomen van uitdrogen van het product na het rooien en tijdens het transport. Dat laatste is immers een van de belangrijkste oorzaken van kwaliteitsverlies van boomkwekerijproducten. Uit klanteninterviews bleek dat gemeenten, overheden, groenvoorzieners en hoveniers een betrouwbare leverancier van kwalitatief goede bomen en heesters willen. Een leverancier die zijn producten op tijd levert, soortecht materiaal levert en tijdig aangeeft indien er wijzigingen in aantallen of maatnormeringen zijn opgetreden, is zo'n betrouwbare leverancier. Milieu- en arbo-aspecten spelen nu nog een geringere invloed maar worden in de toekomst steeds belangrijker, zo bleek uit de klanteninterviews.

QualiTree

Dit alles heeft ertoe geleid dat de boomkwekerijsector in 1999 is gestart met de ontwikkeling van een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem. Hieruit is het keurmerk QualiTree ontstaan. Op dit moment zijn er zestien boomkwekerijbedrijven QualiTree gecertificeerd. Er zijn nog eens 85 bedrijven bezig met de invoering en naar verwachting zullen eind 2001 tussen de honderd en 125

bedrijven het QualiTree-certificaat hebben.

QualiTree is een geïntegreerd kwaliteitszorgsysteem en staat voor de borging van:

- Productkwaliteit
- Milieuzorg
- Arbozorg
- Kwaliteit van de bedrijfsvoering

De eisen waaraan QualiTree gecertificeerde bedrijven moeten voldoen, zijn opgesteld vanuit de sector in overleg met verschillende afnemersgroepen en de overheid. Centraal in de borging van de bedrijfsprocessen staat de traceerbaarheid en de identificatie van het product. Het keuren van het product op de gestelde kwaliteitseisen is tevens erg belangrijk. Hierdoor kan in geval van een klacht altijd achterhaald worden waar de fout is gemaakt en kan deze een volgende keer eenvoudig voorkomen worden. QualiTree is een keurmerk voor de gehele boomkwekerijsector. Voor zowel productie- als specifieke handelsbedrijven is het keurmerk toepasbaar.

Product, milieu en arbo

Bedrijven moeten wat betreft de productkwaliteit bijvoorbeeld voldoen aan eisen op het gebied van inkoop, grond, rooien, opslag, sorteren en verpakken en het afleveren en transport van de producten. Uitgangspunten zijn de kwaliteitsnormen zoals vermeld in de handelsvoorwaarden (HBN), NAK-tuinbouweisen en NEN 4712. Ook worden er specifieke eisen ontwikkeld per gewasgroep. Zo wordt er voor de bos- en haagplantsoenteelt gedacht aan eisen op het gebied van zaad en specifieke

106

Controle op de naleving van de eisen in het keurmerk is van groot belang en gebeurt door een onafhankelijke certificeringsinstelling.

eisen voor het rooien. Deze eisen zullen in de loop van het jaar definitief worden.

QualiTree-bedrijven laten zien dat zij voldoen aan alle milieuwetten en regels. Naast de wettelijke verplichtingen gaan de QualiTree-bedrijven verder en zijn hiermee voorbereid op de aangescherpte eisen die de overheid binnen een aantal jaren gaat stellen. De bedrijven registreren namelijk het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, meststoffen, energie en afval. Dit doet men middels MPS (Milieu Programma Sierteelt). Specifieke milieunormen worden dit jaar ontwikkeld voor bijvoorbeeld bos- en haagplantsoen, laan- en parkbomen en rozen. Middels een classificatiesysteem wordt het voor afnemers inzichtelijk hoe goed een bedrijf op het gebied van milieu scoort. De bedrijven werken tevens aan een geïntegreerd teeltsysteem waarin het voorkomen van ziekten- en plagen en het inzetten van biologische bestrijders centraal staan. Indien chemische gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast zijn deze getoetst op hun milieubelasting.

Ook op het gebied van arbo laten QualiTree-bedrijven zien dat zij voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Zo maken de bedrijven inzichtelijk dat zij een risico-inventarisatie hebben gedaan, er een cursus bedrijfshulpverle-

ning is gevolgd en er een verzuimplan is. Ook werkt een QualiTree-bedrijf volgens de geldende CAO. Daarnaast is er extra aandacht voor arbeidsomstandigheden, werkoverleg en hygiëne op het bedrijf.

Controle

Bedrijven worden jaarlijks gecontroleerd waarbij de certificeringsinstelling gebruik maakt van specialisten die vakbekwaam zijn in de boomkwekerij en daardoor de productkwaliteit goed kunnen beoordelen. Het keurmerk wordt aangemeld bij de Raad voor Accreditatie waardoor het een internationale uitstraling krijgt. Middels de onafhankelijke controle krijgt de afnemer de garantie dat bedrijven met het QualiTree-logo ook daadwerkelijk aan alle gestelde eisen voldoen.

De gemeente Tilburg heeft onlangs bekend gemaakt QualiTree-bedrijven op te nemen in hun leverancierslijst naast ISO gecertificeerde bedrijven. Ook andere afnemers hebben interesse getoond in QualiTree aangezien het veel overeenkomsten vertoont met ISO.

Daarnaast stelt QualiTree specifiek op het gebied van productkwaliteit, arbo en milieu algemene eisen die voor elk bedrijf en product gelden. Dat maakt het keurmerk inzichtelijk.

QualiTree is voorlopig een bedrijfscertificering. Het keurmerk kan dus nog niet als label aan een boom of struik worden gehangen. Zodra er voldoende bedrijven deelnemen aan QualiTree wordt dit nogmaals bekeken. Het zal dan ook erg belangrijk zijn goede afspraken met afnemersgroepen te maken zodat de kwaliteit in de keten gehandhaafd blijft.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de initiatiefnemer van QualiTree, de Raad voor de Boomkwekerij (tel. 030-6572633) of bij de Stichting Erkenningen Tuinbouw die het keurmerk beheert. Informatie is ook na te lezen op de website van QualiTree, www.qualitree.org waarop tevens alle gecertificeerde bedrijven staan vermeld.

R. Clemens is als projectleider milieu en onderwijs werkzaam bij de Nederlandse Bond van Boomkwekers te Bunnik.

QualiTree